

sajaka murata

コンビニ

za  
sklem

Současný japonský bestseller

≡ KNIHA ZLIN

# Za sklem

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na  
**www.knihazlin.cz**  
**www.albatrosmedia.cz**

 **KNIHA ZLIN**

**Sayaka Murata**  
**Za sklem – e-kniha**  
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.  
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována  
bez písemného souhlasu majitelů práv.

**ALBATROS**  **MEDIA**

FLEET



**sajaka murata**

**za sklem**

# sajaka murata



V překladu Jana Sýkory

≡ KNIHA ZLIN



**Konbini**

zkratka za *konbiniensu sutoa*, z anglického *convenience store*.  
Praktický minimarket s nepřetržitou otevírací dobou, který nabízí zboží každodenní spotřeby a potraviny.

*Velký slovník japonského jazyka, Tokio, Gakken 1988*





Konbini je plné zvuků. Do cinknutí dveří ohlašujícího příchod nového zákazníka zní z rozhlasu po drátě hlas populární hvězdy nabízející nové výrobky. Do hlasitých pozdravů prodavačů proniká pípání čtečky čárových kódů. Zvuk zboží ukládaného do košíku a šustění pytlíku s chlebem se mísí s klapotem podpatků přecházejících sem a tam po obchodě. Všechny se vzájemně prolínají a vytvářejí *zvuky konbini*, které neustále dotírají na mé ušní bubínky.

Při tichém zvuku válečků, po kterých sjíždí další plastová láhev na místo té, kterou si někdo už koupil, zvednu hlavu. Většina zákazníků si bere chlazené nápoje až těsně předtím, než zamíří k pokladně, a mé tělo se při tomto zvuku dá samovolně do pohybu. Když vidím, že zákaznice s minerálkou v ruce nejde přímo k pokladně, ale ještě si vybírá zákusky, sklopím oči zpátky ke své práci.

Zatímco mé tělo nasává informace z bezpočtu zvuků rozptýlených po obchodě, rovnám do regálu právě přivezené rýžové hnětenky. V tuto ranní hodinu se nejvíce prodávají právě hnětenky, sendviče a saláty. Na druhé straně obchodu kontroluje jiná brigádnice, slečna Sugawarová, malou čtečkou zboží. Já mezitím úhledně rovnám strojově vyráběné,

dokonale čisté jídlo. Nový výrobek, hnětenky s tresčími jikrami a se sýrem, doprostřed do dvou řad za sebou, vedle něj do dvou řad hnětenky s tuňákem a majonézou, které jdou u nás v obchodě nejvíc na odbyt, a úplně na kraj ty se sušeným tuňákem, o které naopak není moc zájem. Je to souboj s časem, a tak pracuju zcela mechanicky a mé tělo se samo řídí pokyny, které jsem si dokonale osvojila.

Jakmile zaslechnu cinknutí drobných mincí, otočím se a podívám se k pokladně. Na zvuk kovových peněz jsem citlivá, protože hodně zákazníků, kteří si jen narychlo zaskočí koupit cigarety nebo noviny, chrastí drobnými v kapse nebo v dlani. Jak jsem předpokládala, nějaký chlapík s plechovkou kafe v ruce a s druhou rukou zastrčenou v kapse se blíží k pokladně. Bleskurychle přeběhnu obchod, vklouznu za pokladnu a stojím připravena, abych nenechala zákazníka čekat.

„Vítáme vás! Dobré ráno!“

Mírně se ukloním a vezmu od něj plechovku, kterou mi podává.

„A... k tomu ještě balíček cigaret číslo pět.“

„Ano, prosím.“

Rychle vytáhnu balíček lehkých mentolových marlborek a namarkuju je.

„Potvrďte prosím váš věk.“

Když ťuká na displej pokladny, všimnu si, jak se jeho pohled stáčí k prosklenému boxu s rychlým občerstvením a jeho prst se mimoděk zastaví uprostřed pohybu. Mohla bych se přímo zeptat „Přejete si ještě něco?“, ale když vidím, že zákazník váhá, zda si ještě něco koupit, obvykle se stáhnou a čekám na jeho reakci.

„Tak k tomu si ještě dám párek v těstíčku.“

„Ano, prosím. Děkuji mnohokrát.“

Umyju si ruku dezinfekcí, otevřu box a vyjmu párek v těstíčku.

„Mám vám zabalit zvlášť studené pití a teplé jídlo?“

„Ne, to je v pořádku, dejte všechno dohromady.“

Rychle rovnám plechovku kafe, cigarety a párek do malé igelitové tašky.

Muž, který si mezitím stále pohrává s drobnými, jako by si najednou na něco vzpomněl a sáhne do náprsní kapsy. Z toho pohybu je mi hned jasné, že bude platit elektronickými penězi.

„Zaplatím kartou Suica.“

„Samozřejmě. Tady ji prosím přiložte.“

Automaticky zaznamenávám drobná gesta a výrazy zákazníků a mé tělo se pohybuje zcela podle mých reflexů. Mé uši a oči jsou důležitými senzory, které zachycují sebenepatrnější pohyby a úmysly zákazníků. Úzkostlivě se snažím, abych zákazníkovi svým pozorováním neobtěžovala víc, než je nezbytné, a mé ruce kmitají podle přijímaných informací.

„Tady je váš paragon. Děkuji mnohokrát!“

Když mu předám stvrzenku, muž tiše zamumlá „Dík“ a odejde.

„Promiňte, že jsem vás nechala čekat. Vítejte vás! Dobré ráno!“

Mírně se ukloním dalšímu zákazníkovi, ženě, která stojí ve frontě. Úplně cítím, jak teď ráno v tomto malém, prozářeném prostoru poklidně plyne čas.

Tam venku, za dokonale vyleštěným sklem bez jediného otisku prstu, jsou vidět spěchající postavy. Začátek nového dne. Čas, kdy se svět probouzí a ozubená kola společnosti se začínají roztáčet. A jedním z těch neustále se točících koleček jsem i já sama. Jsem součástí světa rotující v čase zvaném *ráno*.

Právě když se chystám odběhnout zpět vyrovnávat hnětenky, zavolá na mě vedoucí směny paní Izumi.

„Furukurová, kolik pětitisícových bankovek máš ještě v kase?“

„No, jsou tam už jen dvě.“

„Tak to je průšvih. Dneska snad všichni platí desetitisícovkami. A vzadu v trezoru už také skoro žádné pětitisícovky

nemáme. Až skončí ranní špička a dodávky nového zboží, zajdu asi ještě před polednem do banky.“

„Mnohokrát děkuji.“

Kvůli nedostatku pracovníků chodí v poslední době šéf na noční směny a přes den nechává vedení obchodu na mně a Izumi, jako kdybychom byli zaměstnanci na plný úvazek.

„Dobrá, tak kolem desáté skočím rozměnit. Abych nezapomněla, jeden zákazník si objednal *suši s tófu*, tak až si pro ně přijde, postarej se o to.“

„Ano, rozumím.“

Mrknu na hodiny, je půl desáté. Ranní špička pomalu končí, je čas rychle doplnit zboží a připravit se na polední šrumeč. Protáhnu si záda, vrátím se zpátky k regálu a opět začnu vyrovnávat rýžové hnětenky.

× × ×

Život před tím, než jsem se *narodila* jako zaměstnanec konbini, má pro mne jen nejasné obrysy a nedokážu si z té doby skoro na nic zřetelně vzpomenout. Vyrůstala jsem na sídlišti na předměstí, narodila jsem se v obyčejné rodině a rodiče mě vychovávali v normálním láskyplném prostředí. Byla jsem však tak trochu zvláštní dítě.

Například v mateřské školce jsme jednou našli na zahradě mrtvého ptáčka. Byl to krásný modrý ptáček, kterého zjevně někdo choval pro okrasu. Všechny děti, které se kolem toho ptáčka se zavřenýma očima a nepřírozeně zkrouceným krkem seběhly, plakaly. Ve chvíli, kdy jedna holčička řekla: „Co budeme dělat?“, vzala jsem ptáčka do dlaně a odnesla ho k mamince, která klábosila na lavičce.

„Co se stalo, Keiko? Ach, ptáček... odkud asi přiletěl... chudinka malá. Uděláme mu hrobeček?“

Maminka to řekla laskavým hlasem a pohládila mě po hlavě, ale já na to opáčila: „Sníme ho.“

„Cože???“

„Tatínek má přece rád kuřátka na špejli, tak si toho ptáčka dneska upečeme.“

Myslela jsem si, že mě asi dobře neslyšela, ale když jsem to zopakovala a pečlivě vyslovovala, aby mně bylo rozumět, moje maminka se zděsila a maminka jiného dítěte, která seděla hned vedle nás, rozšířila v úžasu oči, chřípí i ústa. Protože se zároveň zatvářila trošku pobaveně, začala jsem se smát. Když jsem však viděla, jak upřeně zírání na moji ruku, pomyslela jsem si, že jeden ptáček asi nebude stačit.

„Aha, asi bych jich měla sebrat víc?“

Letmo jsem pohlédla na dva tři vrabce, kteří poskakovali poblíž, ale to už se maminka vzpamatovala a zoufale zakřičela: „Keiko!“, jako by mě chtěla vyhubovat.

„Uděláme hrobeček a toho ptáčka tam pochováme, ano? Podívej se, všichni pláčou. Jsou smutní, protože jim umřel kamarád. Taky je ti ho líto, vid?“

„Proč, když už je jednou mrtvý?“

Na tuhle moji otázku maminka zjevně nedokázala odpovědět.

Jediné, co jsem si dokázala představit, bylo, jak společně s tatínkem, maminkou a malou sestřičkou toho ptáčka vesele jíme. Tatínek měl rád kuřecí špízy a já se sestřičkou milovala smažené kuřecí kousky v těstíčku. A protože v zahradě byla spousta dalších ptáčků, stačilo jen jít a pár jich posbírat, vůbec jsem nechápala, proč ho máme pohřbívat a nemůžeme ho sníst.

Maminka se mě snažila neustále přesvědčovat: „Podívej, jak je ten ptáček malý a rozkošný. Táhle mu uděláme hrobeček a dáme mu na něj kytičky, ano?“ Nakonec to tak dopadlo, ale já to vůbec nedokázala pochopit. Všichni se shodli na tom, že ptáček je chudinka, ale přitom oškubali a zničili kytky v celém okolí. Když jsem je slyšela, jak pořád brebentí: „Krásné kytičky. Ptáček bude mít určitě radost“, přišlo mi, že jsou všichni úplně praštění a nemají to v hlavě v pořádku.

Ptáčka nakonec pohřbili do jamky vyhloubené v ohrádce s nápisem „Zákaz vstupu“, do hlíny zapíchl klacík od nanuka, který někdo vytáhl z odpadkového koše, a mrtvolku zasypali spoustou kytek. „Podívej, Keiko, to je ale smutné, chudinka ptáček, vid?“ šeptala maminka pořád dokola, aby mě přesvědčila, ale já si něco takového vůbec nemyslela.

Obdobné situace se opakovaly ještě několikrát. Stalo se to hned potom, co jsem přišla na základní školu. Při hodině tělocviku se kluci začali mezi sebou hádat kvůli rozdělení do družstev a byla z toho pořádná mela.

„Zavolejte někdo paní učitelku!“

„Okamžitě toho nechte!“

Řev stále sílil a já jen přemýšlela, jak je zastavit. Otevřela jsem bednu s nářadím, která byla poblíž, vzala jsem lopatu, běžela k peroucím se klukům a praštila jednoho z nich po hlavě. Všichni kolem začali vrískat, kluk se chytil za hlavu a na místě se svalil na zem. Když jsem viděla, že se přestal rvát, jakmile se chytil za zasaženou hlavu, pomyslela jsem si, že stejným způsobem zklidním taky toho druhého, a rozpráhla se lopatou i po něm.

„Keiko, nech toho, dost už, dost!“ ječely holky plačtivě.

Seběhli se k nám učitelé a zaskočení tou scénou žádali ode mě nějaké vysvětlení.

„Protože všichni kolem křičeli, že je třeba ty kluky zastavit, tak jsem je zastavila tím nejrychlejším způsobem.“

Učitelé ale byli tou situací zjevně zaskočení a jen zmateně blekotali, že násilím se přece nic nezmůže.

„Vždyť ale všichni říkali, že je musíme zastavit. Já si jen myslela, že když to udělám takhle, Jamazaki a Aoki toho hned nechají.“

Vysvětlovala jsem trpělivě a nechápala, proč se učitelé zlobí. Nicméně skončilo to učitelskou poradou a zavolali si do školy maminku.

Když jsem ji viděla, jak se s vážnou tváří a překvapeným výrazem uklání učitelům a prosí za prominutí, napadlo mě, že to, co jsem udělala, asi nebylo tak úplně v pořádku, ale stále jsem nedokázala pochopit proč.

Stejně to bylo, když jednou paní učitelka dostala ve třídě hysterický záchvat, příšerně mlátila třídnicí o katedru a ječela na nás, až jsme všichni měli slzy na krajíčku.

„Paní učitelko, promiňte!“

„Uklidněte se prosím, paní učitelko!“

Ačkoli si všichni uvědomovali, jak hrozná je to situace, nikdo nic nedělal, a tak jsem se rozhodla, že paní učitelku ztiším, přiběhla jsem k ní a prudce z ní strhla sukni i kalhotky. Mladá paní učitelka z toho byla natolik v šoku, že se rozplakala a okamžitě se uklidnila.

Pak přiběhla učitelka z vedlejší třídy a ptala se mě, co se stalo, ale když jsem jí normálně vysvětlila, že jsem jednou viděla v televizi, jak se dospělá paní ztišila, když jí někdo svlékl šaty, zase z toho byla učitelská porada.

„Proč to jen nedokážeš pochopit, Keiko...“, bezradně mumlala cestou domů maminka, kterou si znovu zavolali do školy, a tiskla mě k sobě. Vypadalo to, že jsem zase udělala něco špatně, ale já ani tentokrát nechápala, v čem je problém.

Rodiče nevěděli, co se mnou, ale zároveň mi nikdy nepřestali projevovat svou lásku. Neměla jsem opravdu nikdy v úmyslu je zarmoutit nebo je nutit, aby se museli za to, co jsem udělala, omlouvat, a tak jsem se rozhodla mluvit mimo domov co nejméně. Buď jsem jen napodobovala druhé, nebo se pouze řídila něčimi příkazy, každopádně jsem úplně přestala cokoli dělat ze své vlastní iniciativy.

Dospělí si zjevně oddechli, když viděli, že mluvím, jen když není zbytí, a sama od sebe raději nic nedělám.

Když jsem postoupila do vyššího ročníku, moje málomluvnost se zjevně stala problémem. Nicméně pokud šlo o mě,

mlčení bylo tím nejlepším a nejrozumnějším způsobem, jak proplovat životem. Ačkoli mi v hodnocení ze školy psali, že bych měla mít víc kamarádů a měla bych si hrát venku s větší chutí, zarputile jsem odmítala mluvit víc, než bylo bezpodmínečně nutné.

Moje o dva roky mladší sestra byla naopak *normální* dítě. Přesto se mi ale nevyhýbala, právě naopak, spíš mě zbožňovala. Když ji, na rozdíl ode mě, maminka hubovala kvůli prkotinám, vždycky jsem šla za maminkou a ptala jsem se, proč se tak zlobí. Díky mým otázkám bylo kázání u konce a sestřička pak byla přesvědčená, že jsem na její straně, a pokaždé mi děkovala. Protože jsem zároveň nejevila příliš velký zájem o sladkosti a hračky a většinou jsem je přenechávala sestřičce, motala se vždycky kolem mě.

Doma se mi věnovali s láskyplnou péčí, a snad právě proto neustále přemýšleli, co dělat pro to, abych se *dala do pořádku*.

Pamatuju si, že když jsem jednou zaslechla, jak se o tom tatínek s maminkou radí, pomyslila jsem si, že bych se měla nějak polepšit. Tatínek mě tenkrát vzal autem do vzdáleného města na vyšetření k odborníkovi. Ten měl zprvu pochybnosti, zda problém není někde v rodině, ale nebylo tomu tak. Tatínek, bankovní úředník, byl přívětivý a solidní člověk, maminka zase laskavá, i když trochu nesmělá, a moje mladší sestřička mě milovala. „Každopádně ji zahrňte láskou a uvidíme, co bude dál,“ řekl psycholog neurčitě, a tak mě rodiče i nadále vychovávali s láskou a péčí.

Ve škole jsem neměla žádné kamarády, ale nijak zvlášť mi to nevadilo a bez problémů jsem prošla základní i nižší střední školou, aniž bych vedla zbytečné řeči.

Nezměnila jsem se ani poté, co jsem dokončila vyšší střední školu a nastoupila na vysokou. Volný čas jsem většinou trávila sama a o osobních záležitostech jsem se téměř s nikým nebavila. K podobným incidentům jako na základní škole už sice nedocházelo, ale rodiče si dělali starosti, zda taková, jaká



jsem, dokážu obstát ve společnosti. A tak jsem postupně dospěla s vědomím, že se musím *dát do pořádku*.

× × ×

Obchod SmileMart před nádražím Hiiromači otevřeli 1. května 1998, tedy v době, kdy jsem byla studentkou prvního ročníku na vysoké škole.

Dobře si pamatuju, jak jsem tuhle prodejnu čirou náhodou objevila těsně před jejím otevřením. Krátce po nástupu na univerzitu jsem se šla podívat v rámci jedné školní akce na divadlo *nó*, a když jsem se pak vracela sama domů, zřejmě jsem si spletla cestu a zničehonic se ocitla ve zcela neznámé administrativní čtvrti. Najednou jsem si uvědomila, že široko daleko není ani živáčka. Čtvrť byla plná bílých výstavních budov a působila až nepřirozeným dojmem – vypadala jako nějaký papírový model. Svět prázdných budov, úplné město duchů. Byla zrovna neděle a na ulicích kromě mě nebylo živé duše.

Zachvátil mě pocit, že jsem se ocitla v úplně jiném světě, a rychle se vydala hledat nejbližší stanici metra. Když jsem konečně uviděla nápis metro a s úlevou se k němu rozběhla, objevila jsem v přízemí sněhobílé administrativní budovy něco, co připomínalo akvárium. Nikde nebyl žádný vývěsní štít ani jiný nápis, jen ve výloze vylepený plakát, který hlásal: „Otvíráme SmileMart před nádražím Hiiromači! Hledáme nové zaměstnance!“ Nakoukla jsem dovnitř skrz sklo; nikdo tam nebyl a vypadalo to, že stavební práce ještě neskončily, protože na stěnách byly porůznu nalepené mikrotenové fólie a stály tam jen prázdné bílé regály. Vůbec jsem si nedokázala představit, že by se tohle pusté místo mělo skutečně stát konbini.

Z domova mi posílali dostatečně vysoké kapesné, ale přesto jsem měla zájem o nějakou brigádu. Opsala jsem si z plakátu